

№ 34 (2023) С. 114–119
National Academy of Fine Arts and Architecture
Collection of Scholarly Works
«Ukrainian Academy of Art»
ISSN 2411–3034
Website: <http://naoma-science.kiev.ua>

УДК 7.06

ORCID ID: 0000-0003-4261-3545

DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-34-15>

Катерина Левченко

аспірантка кафедри теорії та історії мистецтва
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
kateryna.levchenko@naoma.edu.ua
Науковий керівник – О. Гомирева, кандидат мистецтвознавства

«МОЛОДИ МИТЦІ»: ЗАКОРДОННІ Й ВІТЧИЗНЯНІ ПІДХОДИ ТА КРИТЕРІЇ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ

Анотація. *Мета статті* – обґрунтувати визначення поняття «молодий митець» у сучасному українському контексті, що відрізняється від міжнародних мистецьких традицій. Запропонована стаття присвячена дослідженню термінологічних підходів до поняття «молодий митець» та їхньому впливу на розвиток сучасного мистецтва в Україні. На основі аналізу джерел, емпіричних даних і порівняльного аналізу з міжнародними підходами стаття визначає різницю в розумінні цього поняття та показує необхідність створення чітких критеріїв і термінологічних меж для «молодого митця» в українському мистецтві. Відсутність таких визначень ускладнює ідентифікацію того, хто може вважатися молодим художником в Україні, їхнє визнання та підтримку. **Методологія дослідження** базується на мультидисциплінарному підході, включає аналіз, порівняння та синтез інформації з різних джерел. **Основні результати дослідження** дають змогу стверджувати, що український контекст мистецького середовища має свої специфічні особливості в розумінні та визначенні поняття «молодий митець». У статті проаналізовано терміни «emerging artist», «early career artists», розглянуто вироблені західними дослідниками критерії визначення молодих митців, розглянуто також українські аналоги, які не є повною відповідністю. **Висновки дослідження.** Дослідження показало значущу відмінність у термінологічних підходах до визначення поняття «молодий митець» між закордонними мистецькими дослідженнями та практиками й українським мистецьким контекстом. Українські дослідження визначають молодого митця як художника віком до 35 років, тоді як західноєвропейська або американська мистецька наука наголошує на інших критеріях, таких як досвід та цілеспрямованість у творчому розвитку. Отримані результати свідчать про необхідність визначити чіткі критерії та термінологічні межі для поняття «молодий митець» в українському мистецтві. Недостатня чіткість визначення молодого митця українськими дослідниками залишає поняття практично не осмисленим та не проаналізованим, що ускладнює ефективність ініціатив із підтримки та розвитку сучасного мистецтва в Україні.

Ключові слова: молодий митець, сучасне мистецтво, термінологія, дебют.

Kateryna Levchenko

Ph.D. Candidate at the Department of Art Theory and History
National Academy of Fine Arts and Architecture
kateryna.levchenko@naoma.edu.ua
Academic advisor – O. Gomyryeva, Ph.D. in Art History

EMERGING ARTISTS: WESTERN AND UKRAINIAN APPROACHES AND CRITERIA FOR DEFINITION

Abstract. Contemporary art studies face the challenge of defining the concept of "emerging artist" in the Ukrainian context, which differs from Western artistic traditions. This article investigates the terminological approaches to the notion of an "emerging artist" and their impact on the development of contemporary art in

Ukraine. Based on literary analysis, empirical data, and a comparative analysis with Western approaches, the article identifies differences in the understanding of this concept and highlights the necessity of establishing clear criteria and terminological boundaries for "young artists" in Ukrainian art. The research results enable the formulation of practical recommendations for creating a support and development system for young artists in Ukraine. This will contribute to the development of contemporary Ukrainian art and its integration into the international art context. The methodology of the research is based on an interdisciplinary approach, involving the analysis, comparison, and synthesis of information from various sources. Key findings of the study suggest that the Ukrainian art environment has its specific features in understanding and defining an "emerging artist". When devising strategies for supporting and developing contemporary art in the country, it is essential to consider the achievements of Western art studies. Establishing clear criteria and terminological boundaries for this concept will facilitate the more effective integration of emerging Ukrainian artists into the international art context and promote their potential as creative individuals capable of reimagining and transforming traditional artistic forms in accordance with contemporary demands.

Key words: *emerging artist, contemporary art, terminology, debut.*

Постановка проблеми. За даними американського Фонду Джерома, який займається підтримкою молодих митців, у закордонній мистецтвознавчій науці прийнято вважати, що молодий митець — це митець, який перебуває на ранніх стадіях свого творчого розвитку з 2–10-річним досвідом і визначив напрям і цілі розвитку власної художньої практики. Розвиток художньої практики має бути відображений у засобах масової інформації серед широкого кола поціновувачів мистецтва, а також визнаний професійним експертним середовищем як такий, що має прогрес та передає унікальну перспективу, спонукає глядачів замислюватися, відкривати, досліджувати ідеї по-новому; кидає виклик та пересмиплює традиційні художні форми [1].

На противагу закордонним підходам, вітчизняні дослідження не мають чіткого визначення термінологічного поняття «молодий митець». Проблематика визначення молодого митця у вітчизняному мистецтвознавстві надзвичайно актуальна через суттєву відмінність у термінологічних підходах між західно-європейською або американською мистецтвознавчою наукою та українським контекстом. В українському мистецтвознавчому дискурсі прийнято вважати, що молодий митець — це художник віком до 35 років, і це також підтверджує відповідний указ Президента України про стипендії для молодих діячів культури [2]. Звідси виникають проблеми у визначенні й оцінці ефективності ініціатив із розвитку сучасного мистецтва та стратегій розвитку молодих художників, ролі, внеску й потенціалу молодих художників у сучасне українське мистецтво. Відсутність цієї чіткості призводить до заплутаності в дослідженнях, ускладнює комунікацію в мистецькому середовищі та заважає розвитку сучасного мистецтва в Україні. Таким чином, дослідження є актуальним для розв'язання цієї проблеми та надання вітчизняному мистецтвознавству чіткого визначення поняття «молодий митець», встановлення об'єктивних критеріїв для його оцінки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на значну кількість практичних

проектів, що пов'язані з молодими митцями та молодим мистецтвом в Україні, вітчизняних досліджень щодо теоретичних аспектів і термінологічного визначення не існує. Серед українських дослідників практичний вимір цікавить Я. Шумську [3], О. Сидора-Гібелінду [4], М. Юр [5]. Тому джерельною базою дослідження стали статті західних, насамперед американських та британських, дослідників мистецтва, зокрема роботи С. Х. Лі й Дж. В. Лі [6], Н. Комарової й О. Вельтуїса [7] та інші [8–12; 15], а також електронні джерела національних конкурсів для молодих митців, а саме вебсторінки Українського культурного фонду, Музею Музею сучасного мистецтва Одеси, ПінчукАртЦентру, конкурсу для молодих митців МУХі від Щербенко Арт Центру, грантів для молодих митців від Президента України, конкурсу Dumchuk Gallery для митців-початківців, Бієнале молодих митців від Міністерства культури та інформаційної політики України. Ступінь розробленості теми щодо визначення поняття «молодий митець» у міжнародній літературі може бути оцінений як низький або обмежений. Зазвичай західноєвропейська мистецтвознавча література фокусується на артринку або мистецькій освіті, згадуючи про особливості та специфіку роботи молодих митців.

Мета статті — дослідити та проаналізувати термінологічні аспекти визначення поняття «молодий митець» у контексті українського мистецтвознавства та порівняти їх із міжнародними підходами до цього поняття.

Виклад основного матеріалу. Щоб дослідити ступінь розробленості питання в закордонних та вітчизняних дослідженнях, розпочнемо з етимології та значення термінів. У вітчизняних підходах використовують термін «молодий митець», натомість у міжнародних академічних дослідженнях немає саме такого поняття, а замість нього є англійський термін «emerging artist», який можна зустріти, в словниках Кембриджа. Останній може перекладатися не лише як «молодий митець», а точніше як «митець, що з'являється» або «митець, що розвивається», оскільки слово «emerge» має латинське походження та означає «піднятися

з чогось, що оточує, покриває або приховує; вийти; з'явитися, як із приховування», за авторським перекладом кембриджського словника [13]. У цьому контексті пропонується порівняти та зіставити зміст вітчизняного поняття «молодий митець» та міжнародного поняття «emerging artist». Такий підхід допомагає врівноважити розуміння цих термінів у мистецькому контексті. Є й інші схожі терміни: митець на початку кар'єри, митець, що набирає обертів, невідомий митець, початківець-митець, новий митець, митець на підйомі. Вибір обговорювати лише молодше покоління пов'язаний з тим, що термінологія стосується переважно митців, у яких ще довгий шлях попереду й чия професійна успішність ще непередбачувана. Ще одним популярним терміном для позначення молодих митців у західноєвропейських практиках є «майбутній митець», що вказує на те, що митець перебуває на початку своєї кар'єри. У цьому терміні також є прогноз, а саме, що він буде «рости» й, отже, варто стежити за ним. Загалом це молоді митці, які щойно закінчили навчання або є студентами магістратури. Деякі художники можуть чи то за своїм вибором, чи то через інші обставини залишатися в цій категорії протягом усієї своєї кар'єри.

Визначення «emerging art» як мистецтва, створеного молодими митцями, які нещодавно завершили навчання в освітніх закладах, не є загальноприйнятим в академічних дослідженнях. Цей термін часто використовують для опису нових мистецьких ринків, нових галузей та інституцій, пов'язаних із мистецтвом, чи то зовсім нових, чи то таких, що перебувають на стадії становлення [8, с. 21]. Хоча дослідники загалом погоджуються використовувати термін «emerging artist» [9, с. 245] до тих, хто буквально молодий, хто ще навчається або нещодавно закінчив навчання, важливо зауважити, що цей термін утвердився поза межами академічної сфери досліджень і має різні конотації в українській мистецтвознавчій науці та європейській чи американській.

Фонд Джерома пропонує таке визначення молодих художників, використовуючи термін «early career artists»: це митці, що мають від 2 до 10 років мистецької практики, орієнтовані на власну кар'єру, що працюють над створенням власного стилю та місця на артсцені [1]. Такі митці роблять дещо більше, ніж просто створюють твір. Це означає, що такі художники не обов'язково мають бути студентами або якимось визначатися за віковим критерієм.

У мистецькій практиці й теорії художник-початківець завжди асоціюється з митцем, який ще навчається або тільки закінчив навчання та намагається вийти на локальний чи міжнародний ринок мистецтва. Цей факт також підкреслюється у визначенні Канадської ради мистецтв, яка є державною організацією для підтримки мистецького процесу: «Молодий

митець це той, хто може продемонструвати офіційну освіту, визнання у професійному колі та історію публічних виставок або виступів» [7, с. 136].

Ці визначення окреслюють термін, що дає основні характеристики молодого художника.

Важливо відзначити, що, незважаючи на певний обсяг досліджень артринку, включаючи мистецтво від давніх часів до ХХІ-го століття, а також досліджень щодо креативних індустрій і креативної економіки, існує дефіцит розвідок, що безпосередньо фокусуються на молодих митцях, їхній соціально-економічній діяльності та впливі на розвиток мистецтва. Це може бути пов'язано з розрізненістю джерел, у яких були опубліковані відповідні дані та дослідження.

У своїй статті 2016 року професор британського університету Кент С. Х. Лі та професор Каліфорнійського державного університету Дж. В. Лі розглянули практики молодих митців через теорію брендингу, враховуючи роль мистецьких ярмарків, а саме британського артярмарку Frieze London [6, с. 9].

У дослідженні С. Х. Лі та Дж. В. Лі вказують на те, що сучасне мистецтво має невизначену цінність і для кращого розуміння цієї цінності потрібно вірити в її існування. Вони пропонують модель культурного брендування, яка визначає «голістичний внесок до створення значення через посередників між митцями та реципієнтами» [6, с. 11]. Автори використовують термін «культурне брендування» для опису процесів та способів, якими оточується мистецтво, щоб надати йому значення. Такий процес включає різних учасників, які допомагають розкривати значення мистецьких творів, і створює комплексну мережу співпраці та взаємодії між мистецтвом, митцями й глядачами.

Проте дослідники відзначають, що на більшості мистецьких заходів та подій, таких як Frieze London, молодим художникам та митцям-початківцям надають обмежені можливості, й це може створювати проблему, оскільки такі художники фактично виключаються з процесу культурного брендування, який дослідники описують у своїй роботі [6, с. 19].

Наприклад, британські дослідники Л. Балл, Е. Полард та Н. Стенлі розглядають проблеми й досвід недавніх випускників мистецьких спеціальностей, включаючи відмінності за статевою ознакою та питання соціального капіталу, коли йдеться про роботу [10, с. 6]. С. Тейлор та К. Літлтон виявили, що випускники мистецьких спеціальностей часто приймають низький дохід як необхідний наслідок роботи у сфері креативних індустрій [11, с. 275]. Дослідниця Ш. Ханей вважає, що для митців більш важливим є емоційний дохід або ті нематеріальні й негрошові задоволення, які супроводжують заняття певною професією, ніж фінансова винагорода [12, с. 55].

Зазвичай вважають, що коли молодий митець не має великого національного успіху

на початковому етапі, то він, найімовірніше, працює менше ніж 10 років, незалежно від віку або освіти. Молоді митці часто тільки розпочинають свою кар'єру, працюють над розвитком свого портфоліо, встановленням свого імені в галузі й удосконаленням своєї майстерності. Вони часто створюють твори, які є свіжими, оригінальними та прогресивними порівняно з роботами вже визнаних художників. Інколи митці досягають успіху, досліджуючи нові ідеї та концепції й відкидаючи традиційні художні норми. Створюючи щось унікальне, вони можуть привернути увагу та визнання від уже відомих галерей, критиків і колекціонерів. Молодому митцеві важливо залишатися вірним своєму баченню й ризикувати, щоб виділитися з-поміж інших.

Національна агенція розвитку культури та креативності в Британії (Arts Council England) виділила такі чинники, які впливають на кар'єру митців: талант, важка праця і наполегливість, самомотивація, критичний момент, навчання, можливість виставлятися, підтримка родини, друзів і колег [15, с. 55]. Прикладами конкретних досягнень чи подій, які сприяли відчуттю митця як визнаного, є перша індивідуальна велика професійна виставка або експозиція, групові виставки, резиденції і можливість присвячувати час створенню мистецьких творів. Серед перешкод виділили фінансові проблеми, брак часу для творчості, доступ на ринок і труднощі в просуванні робіт. Дослідження, замовлене громадською організацією Scottish Contemporary Art Network (SCAN), розглядало досвіди у сфері візуального мистецтва в Шотландії, а також функціонування сектора в цілому [16, с. 10]. Це дало уявлення про людей, місця, ресурси та взаємини в секторі, виявлено сильні й слабкі сторони, можливості та виклики на майбутнє.

Молоді митці активно працюють над зростанням кількості виставок, представництва в галереях, премій, нагород чи публічного визнання, рецензій від мистецьких критиків, грантів, публікацій тощо.

На відміну від міжнародних досліджень мистецтва, в українських дослідженнях немає чіткого визначення терміна «молодий митець». У вітчизняному дискурсі з історії мистецтва прийнято вважати, що молодий митець – це український митець до 35 років. Обмеження категорії за віком не є доцільним, оскільки мистецька творчість може розвиватися різними темпами для кожної особистості. Є художники, які досягають свого піку творчості вже в молодому віці, тоді як інші пізніше починають свій професійний шлях або розвиваються протягом багатьох років і досягають успіху пізніше. За віковими обмеженнями криється обмеження можливостей та визнання для митців, які розпочинають свою творчу діяльність у зрілому віці. На тлі цього обмеження виникає тиск, оскільки особа, яка розпочинає

свій професійний мистецький шлях пізніше, змушена прискорювати свій творчий процес, щоб використати можливості, призначені для початківців. Однак таке прискорення може впливати на органічний розвиток професійних навичок та призводити до зменшення якості творів і глибини ідей.

Тому варто звернути увагу на недостатню ефективність внутрішніх ініціатив для розвитку сучасного мистецтва через відсутність термінології та чітко визначених критеріїв. Визначення молодого митця викликає багато суперечок у сучасному світі мистецтва. З одного боку, статус «молодого» відкриває горизонти можливостей для митців з усього світу: створюються спеціальні виставкові проекти та резиденції міжнародного масштабу для молодих митців. Таким чином, виділяється простір для тих, хто ще не є відомим, але чия практика має потенціал до розвитку. З англomовного світу терміни «emerging» та «young» потрапили до України, але в перекладі звучують до поняття «молодий». Інституції найчастіше використовують саме їх, оскільки означення «новий» чи «невідомий» можуть бути сприйняті неправильно, дивно або навіть образливо самими митцями.

З часу проголошення незалежності України було створено приватні та державні ініціативи для розвитку сучасного мистецтва й молодих митців зокрема. Деякі з них і досі існують, наприклад Музеон Музею сучасного мистецтва Одеси, ПінчукАртЦентр, конкурс для молодих митців МУХі від Шербенко артцентру, гранти для молодих митців від Президента України, конкурс Dumchuk Gallery для митців-початківців, Бієнале молодих митців від Міністерства культури та інформаційної політики України, гранти від Українського культурного фонду для розвитку дебютів та інші ініціативи. Стратегії розвитку молодого мистецтва безпосередньо впливають на внутрішній художній процес, вибір технік, тем і напрямів. Важливо зазначити, що всі ці ініціативи містять вікову дискримінацію щодо участі – до 35 років, крім підтримки дебютів від Українського культурного фонду. Оскільки це державна установа, то можна стверджувати, що ще одним українським державним визначенням для найменування молодих митців є термін «дебютанти», а їхня діяльність – «дебют».

Дебютанти – це загальна категорія для митців або культурних діячів (не обмежена віком), які перебувають на початковому етапі формування своєї кар'єри або є студентами навчальних закладів формальної і неформальної освіти. Дебют – це перша творча робота митця, початок у будь-якій галузі культури та мистецтва, який передбачає створення фундаментально нового культурного продукту. Однак, на жаль, цей термін не тільки не є загальнопоширеним в українській теорії мистецтва, але й немає відповідників у західноєвропейській або американській мистецтвознавчій

науці, він обмежує категорію молодих митців лише тими професіоналами, які працюють над своїми першими проектами, і не включають решту митців.

Головні висновки та перспективи використання результатів дослідження. Дослідження підтверджує наявність термінологічних відмінностей у розумінні поняття «молодий митець» між західноєвропейськими країнами, США та Україною. США визначає молодих митців як тих, що мають від 2-х до 10-ти років мистецької практики, орієнтовані на власну кар'єру, що працюють над створенням власного стилю та місця на артсцені. Це означає, що такі художники не обов'язково мають бути студентами або якимось визначатися за віковим критерієм. Західноєвропейські країни визначають молодих митців як тих, які ще навчаються або тільки закінчили навчання та намагаються вийти на локальний чи міжнародний ринок мистецтва. Водночас обмеження за віком для молодих митців (до 35 років), яке існує в Україні, може створювати певний тиск і неспокій для українських митців і обмежувати їхні можливості (наприклад, щодо участі в конкурсних та грантових програмах, мистецьких і виставкових заходах). Інший термін «дебютанти», що його використовують в Україні, не має аналогічного відповідника в закордонних дослідженнях мистецтва та є недосконалим, оскільки обмежує категорію молодих митців лише тими професіоналами, які працюють над своїми першими проектами, і не включають решту митців.

Дослідження висвітлює важливість впровадження відкритих та інклюзивних підходів

до підтримки митців на будь-якому етапі їхньої кар'єри, незалежно від віку. Однак відмінність у культурних особливостях між західноєвропейськими країнами, США та Україною може впливати на споживання і сприйняття творів мистецтва молодих авторів. З урахуванням цих відмінностей важливо розпочати вітчизняну професійну дискусію щодо формування нових актуальних критеріїв визначення та оцінки молодих митців в Україні, при цьому зняття вікових обмежень може стати ключовим елементом цього процесу. Під час визначення категорій молодих митців вітчизняні представники мистецької сфери й інституції можуть узяти за основу американські підходи, які визначають митців з огляду на тривалість професійного досвіду. Зняття вікових обмежень може дати можливість сформувати нові, актуальні критерії оцінки та сприяти розвитку українського мистецтва загалом.

Отримані результати дослідження дадуть змогу виробити практичні рекомендації щодо створення системи підтримки та розвитку молодих художників в Україні, що сприятиме розвитку сучасного українського мистецтва і його інтеграції в міжнародний мистецький контекст. Визначення чітких критеріїв й термінологічних меж для цього поняття сприятиме ефективнішій інтеграції українських молодих художників у міжнародний мистецький контекст та розвитку їхнього потенціалу як творчих індивідів, які здатні переосмислювати й трансформувати традиційні художні форми відповідно до вимог сучасності.

Список використаних джерел

1. The Jerome Foundation. Minnesota, New York City, USA. 2017. URL: <https://www.jeromefdn.org/apply/composer-soundartist/definition-emerging-artist> (дата звернення: 21.04.2018.).
2. Про стипендії Президента України для молодих письменників і митців у сфері музичного, театрального, образотворчого, хореографічного, естрадно-циркового мистецтва та кіномистецтва : Указ Президента України від 21.01.2022. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13/2018#Text> (дата звернення: 01.03.2021).
3. Шумська Я. Сучасне мистецтво молодих митців України та Польщі. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2013. № 24. С. 134–146.
4. Сидор-Гібелінда О. Білий простір свободи або Сюжет для маленького оповідання. Art Ukraine. 2016. URL: <https://artukraine.com.ua/a/biliy-prostir-svobodi-abo-syuzhet-dlya-malenkogo-opovidannya/> (дата звернення: 01.09.2023).
5. Юр М. Авторська картина світу молодих українських митців: соціокультурний контекст. Сучасне мистецтво. 2015. Вип. 11. С. 280–287. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_myst_2015_11_41 (дата звернення: 01.06.2022).
6. Lee S. H., Lee W. J. Art Fairs as a Medium for Branding Young and Emerging Artists: The Case of Frieze London. The Journal of Arts Management. Law and Society. 2016. No 46. P. 95–106.
7. Komarova N., Velthuis O. Local contexts as activation mechanisms of market development: contemporary art in emerging markets. Consumption Markets & Culture. 2018. № 1. P. 21.
8. Petrides L., Fernandes A. The successful visual artist: the building blocks of artistic careers model. The Journal of Arts Management. Law, and Society. 2020. Vol. 50, No. 6. P. 305–318.
9. Lee B., Fraser I., Fillis I. Creative futures for new contemporary artists: opportunities and barriers. International Journal of Arts Management. 2018. Vol. 20, No. 2, P. 9–19.
10. Ball L., Pollard E., Stanley N. Creative Graduates Creative Futures. Institute for Employment Studies. 2010. P. 1–16.
11. Murray L. J., Piper T. S., Robertson K. Putting Intellectual Property in Its Place: Rights Discourses, Creative Labor, and the Everyday. OUP USA. 2014. 31 p.
12. Honey S., Heron P., Jackson C. Career Paths of Visual Artists. Arts Council England. London, 1997. No. 11. P. 9–19.

13. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 02.08.2021).
14. Arts Council England. TBR's Creative & Cultural Team. Livelihoods of Visual Artists. Arts Council England. 2018. No. 1. P. 1–30.
15. Blanche, R. Mapping the Visual Arts in Scotland: Survey of Organisations in the Visual Arts Sector in Scotland. Scottish Contemporary Art Network (SCAN) & Creative Scotland. Glasgow, 2015. No. 10. P. 1–15.
16. Arts Council England. A Strategy for the Contemporary Visual Arts in England. Arts Council England. 2006. No. 10. P. 1–47.
17. Taylor S., Littleton K. Artwork or money: conflicts in the construction of a creative identity". The Sociological Review. 2018. Vol. 56, No. 2. P. 275–292.
18. Lee B., Fillis I., Lehman, K. Art, science and organizational interactions: exploring the value of artist residencies on campus. Journal of Business Research. 2018. Vol. 85. P. 444–451.
19. Lehtikoinen K. Setting the context: expanding professionalism in the arts—a paradigm shift ? Careers in the Arts: Visions for the Future / B. Revelli, S.B. Florander (Eds). Amsterdam: ELIA, 2018. P. 16–30.

References

1. The Jerome Foundation (2017). Minnesota, New York City, USA. URL: <https://www.jeromefdn.org/apply/composer-soundartist/definition-emerging-artist> (access date: 04/21/2018.) [in English].
2. Pro stypendii Prezydenta Ukrainy dlia molodykh pysmennykiv i myttsiv u sferi muzychnoho, teatralnoho, obrazotvorchoho, khoreohrafichnoho, estradno-tsyrkovoho mystetstva ta kinomystetstva: Ukaz Prezydenta Ukrainy (2022, Jan. 21) [On the scholarships of the President of Ukraine for young writers and artists in the field of music, theater, visual arts, choreography, variety and circus art and cinematography: Decree of the President of Ukraine]. Zakonodavstvo Ukrainy [Legislation of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13/2018#Text> (date of application: 01.03.2021) [in Ukrainian].
3. Shumska, Ya. (2013). Suchasne mystetstvo molodykh myttsiv Ukrainy ta Polshchi [Contemporary art of young artists of Ukraine and Poland]. Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv [Bulletin of the Lviv National Academy of Arts], 24, 134–146 [in Ukrainian].
4. Sydor-Hibelinda, O. (2016). Bilyi prostir svobody abo Siuzhet dlia malenkoho opovidannia [White space of freedom or Plot for a short story]. Art Ukraine. URL: <https://artukraine.com.ua/a/bilyi-prostir-svobodi-abo-syuzhet-dlya-malenkogo-opovidannia/> (access date: 09/01/2023) [in Ukrainian].
5. Iur, M. (2015). Avtorska kartyna svitu molodykh ukrainykykh myttsiv: cotsiokulturnyi kontekst [Author's picture of the world of young Ukrainian artists: sociocultural context]. Suchasne mystetstvo [Modern Art], 11, 280–287. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_myst_2015_11_41 (date of application: 01.06.2022) [in Ukrainian].
6. Lee, S. H., & Lee, W. J. (2016). Art Fairs as a Medium for Branding Young and Emerging Artists: The Case of Frieze London. The Journal of Arts Management. Law and Society, 46, 95–106 [in English].
7. Komarova, N., & Velthuis, O. (2018). Local contexts as activation mechanisms of market development: contemporary art in emerging markets. Consumption Markets & Culture, 1, 21 [in English].
8. Petrides, L., & Fernandes, A. (2020). The successful visual artist: the building blocks of artistic careers model. The Journal of Arts Management. Law, and Society, 50 (6), 305–318 [in English].
9. Lee, B., Fraser, I. & Fillis, I. (2018). Creative futures for new contemporary artists: opportunities and barriers. International Journal of Arts Management, 20 (2), 9–19 [in English].
10. Ball, L., Pollard, E., & Stanley, N. (2010). Creative Graduates Creative Futures. Institute for Employment Studies, 1–16 [in English].
11. Murray, L. J., Piper, T. S., & Robertson, K. (2014). Putting Intellectual Property in Its Place: Rights Discourses, Creative Labor, and the Everyday. OUP USA [in English].
12. Honey, S., Heron, P. & Jackson, C. (1997). Career Paths of Visual Artists. Arts Council England, 11, 9–19 [in English].
13. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> [in English].
14. Arts Council England. TBR's Creative & Cultural Team (2018). Livelihoods of Visual Artists. Arts Council England, 1, 1–30 [in English].
15. Blanche, R. (2015). Mapping the Visual Arts in Scotland: Survey of Organizations in the Visual Arts Sector in Scotland. Scottish Contemporary Art Network (SCAN) & Creative Scotland, 10, 1–15 [in English].
16. Arts Council England (2006). A Strategy for the Contemporary Visual Arts in England. Arts Council England, 10, 1–47 [in English].
17. Taylor, S. & Littleton, K. (2018). Artwork or money: conflicts in the construction of a creative identity. The Sociological Review, 56 (2), 275–292 [in English].
18. Lee, B., Fillis, I. & Lehman, K. (2018). Art, science and organizational interactions: exploring the value of artist residencies on campus. Journal of Business Research, 85, 444–451 [in English].
19. Lehtikoinen, K. (2018). Setting the context: expanding professionalism in the arts—a paradigm shift ? Revelli, B. and Florander, S.B. (Eds). Careers in the Arts: Visions for the Future (16–30). ELIA [in English].

Подано до редакції 11.10.2023